

Protokollsanteckning

Regionstyrelsens arbetsutskott 24 augusti 2021

Ärende: Information om fortsatta arbetet med omställningsplanen

Vid senaste delårsrapporten framkom att bedömningen av den skenbarligen goda resultat är +319 mkr kan förklaras med att de negativa ekonomiska effekterna av pandemin mer än väl kompenseras av andra kostnadsminskningar, riktade statsbidrag och övriga statliga pandemiersättningar men även ett positivt utfall för skatteintäkter och statsbidrag och därutöver också av ett starkt finansnetto som beror av den återhämtning som skett på börsen. Det goda resultat som majoriteten vill påskina, kommer i ett annat ljus när prognosen på balanskravsresultatet för 2021 prognosticeras uppgå till 1 mkr.

Den underliggande strukturella ekonomin är, i motsats till den ytliga bilden på +319 mkr, ansträngd. Den bedömning som gjordes efter årsbokslutet 2020 var att regionens underliggande underskott ligger i intervallet -220 miljoner kronor till -280 miljoner kronor men med betydande osäkerheter inbyggda och med större risker på nedsidan. Den bedömningen var i juni oförändrad.

Omställningsplanen

2019 beslutade ett enigt regionfullmäktige att ställa sig bakom den så kallade omställningsplanen för en ekonomi i balans. Målsättningen med omställningsplanen var att uppnå en kostnadsreducering på 565 miljoner kronor för åren 2020–2022 varav budgetreducering på 200 miljoner kronor och underskottshantering cirka 365 miljoner kronor. 75% av omställningsplanen byggde på att antalet anställda skulle reduceras. Sammantaget runt 400 anställda.

Efter beslutet fattats har regionens revision granskat planen och konstaterat att det funnits brister i styrelsens beredning av omställningsplanen för en hållbar ekonomi. Granskningens slutsats är att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) i beredningen inte undersökte förutsättningarna för HSN att inom tre år spara 528 miljoner kronor. Granskningen visar också på stora brister i HSN styrning, uppföljning och kontroll av verksamheternas arbete med att genomföra åtgärdsförslagen i omställningsplanen.

Pandemin har självklart påverkat förutsättningarna att genomföra delar av omställningsplanen. Därför ser situationen ut enligt följande:

Tabell 1. Effekt av omställningsplanen

Omställningsplanen	2019	2020	2021	2022	Summa
Planerad effekt	110	225	175	165	675
Uppnådd effekt	64	138	48	-	250
Återstående effekt	46	87	127	165	425

Likt vad tabell 1 visar finns det en återstående effekt av omställningsplanen 2022 på 425 mkr. I stort sett hela planen behöver bli verklighet under 2022 vilket handlar om att det ska reduceras med 400 tjänster under nästa år. Av den uppnådda effekten på 250 mkr beskrivs enligt följande i delårsrapporten *”De ekonomiska effekter som redovisas i uppföljningen av omställningsplanen är till stor del pandemipåverkade vilket innebär att de kvarvarande effekterna på den strukturella ekonomin troligen är små”*. Så även om omställningsplanen ska ha resulterat i en effekt på 250 mkr så är väldigt litet av det bestående efter pandemin. En kraftigt bidragande orsak till den låga effekten av omställningsplanen är att den inte är en naturlig del av basenheternas budgetar. Planen ligger utanför budget och egentligen är det högst oklart vad den faktiskt mäter. Det framhålls åter igen vid presentationen i augusti där det framhålls att *”planen har bristande/ingen koppling mot de ekonomiska resultaten vilket försvårar att säga vad det faktiska strukturella underskottet är”*. Att då mena på att planen ska ha levererat 78% fram till augusti blir svårt att begripa.

Att kunna nå framgång med ett så stort omställningsarbete kräver enormt mycket politiskt handlingskraft och en genuin vilja att faktiskt lyckas. När vi ställde oss bakom omställningsplanen var det för att vi ville lyckas med det arbetet. Nu två år efter planen sjösattes återfinns bara fromma förhoppningar om detta. Det bekräftas inte minst nu när den rödgröna majoriteten väljer att förskjuta planen till att prata om ett långsiktigt arbete bortom 2022. Vi hyser en stor förhoppning att den nya regiondirektören ska kunna lyckas bättre i arbetet att omsätta de politiska besluten i praktiskt genomförande.

Att kunna minska med cirka 400 anställda fram till 2022 (260 st 2021 och 120 st 2022) är tämligen obefintligt givet att regionstyrelsens ordförande lovat att ingen anställd ska tvingas lämna. Omställningsplanen har under de tre år som varit kommit att präglas av någon mirakelmedicin som möjliggör att nå en ekonomi i balans utan att för den delen behöva ta några tuffa politiska beslut.

Sammantaget saknas förutsättningar att verkställa omställningsplanen som projekt. Därmed inte sagt att det finns delar i planen som kan vara väl värda att jobba vidare med i RS, HSN och RUN ordinarie verksamhetsplan och budgetarbete. Till exempel faktabaserad styrning, minskning av hyrpersonal, verksamhetsutveckling och kostnadsreduktion med hjälp av ökad digitalisering och effektivare inköp- och upphandlingsprocesser. Detta behöver ses som enskilda åtgärder med en tydlig budgeterad kostnadsminskning. Inte som en ytlig aggregerad sammanställning med oklarheter om vad som faktiskt mäts och redovisas. Regionens ekonomi är till största del lönekostnader. Det hör alltså ihop med möjligheten att faktiskt minska kostnaderna. En generell effektiviseringsåtgärd går alltså inte att räkna in om det faktiskt i slutändan innebär färre anställda.

Fokus i omställningsarbete behöver skifta från generellt till i huvudsak ej vårdnära verksamhet likt att minska antalet handläggare, administratörer, stabsresurser och cheflid. Detta i kontrast till majoriteten som även vill minska på vårdpersonal såsom sjuksköterskor och läkare. Ett framgångsrikt arbete på detta skedde i Region Norrbotten med en mer kostnadseffektiv och ändamålsenlig förvaltningsstruktur i stab- och stödfunktioner. Där kunde de minska antalet anställda med 335 medarbetare från hösten 2019 till januari 2021, varav 272 tillsvidareanställda. Det har nu placerat Region Norrbotten bland de bästa regionerna i ekonomiskt utfall. Det var även förslag som vi föreslog i samband med den första delårsrapporten.

Vi kan konstatera att utvecklingen måste vändas. Från Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna är vi bekymrade över den avsaknad av krisinsikt som finns hos de styrande partierna i S, V och MP. Vi ser de ekonomiska utmaningar som finns på kort och lång sikt. Utmaningar som tyvärr bara förvärrats under den senaste mandatperioden. Alla dessa utmaningar kräver åtgärder omgående. Då krävs politisk förändringskraft och en vilja att utveckla och förbättra sjukvården. Ett grundproblem är att maktinnehavet med 40 år av rött styre har lett till en avsaknad av idéer och brist på vilja och förmåga att pröva nya lösningar. Det krävs ett nytt ledarskap med nytt tänk och ny kraft i Region Västerbotten!

Allians för Västerbotten

Nicklas Sandström (M)
Regionråd i opposition

Ewa-May Karlsson (C)
Gruppledare

Maria Lundqvist Brömster (L)
Gruppledare

Hans-Inge Smetana (KD)
Gruppledare

Bilaga 1

